

PROGRAMA DE LES SESSIONS RECUILL DE DINÀMIQUES

2018-2019

ÍNDEX DE CONTINGUTS

Programació inicial VCP.....	3
Presentació de la sessió.....	3
Joc de Rol - Simulació del Consell Escolar:.....	3
SESSIÓ 1: La participació i jo.....	4
Presentació i introducció.....	4
Coneixement del grup.....	4
Ampolla al mig.....	5
Ordenar-se en cadires.....	5
Valoració de la sessió.....	6
SESSIÓ 2: La participació al centre.....	8
Presentació de la sessió.....	8
Joc de Rol: Simulació del Consell Escolar.....	8
Valoració de la sessió.....	12
SESSIÓ 3: La participació en l'entorn.....	13
Baròmetre.....	13
La piràmide del canvi.....	14
Associar-se té sentit.....	15
Tancament del Projecte VCP ¹	16
Valoració del Projecte VCP.....	16
SESSIÓ 4: Participem!.....	18
Planifiquem el Dia D!.....	18
Tancament del Projecte VCP.....	19
Valoració del Projecte VCP.....	20
ANNEX I: Rols de la Simulació del Consell Escolar.....	21

¹ Només en el cas dels centres que desenvolupen el VCP en tres sessions.

Programació de les sessions

SESSIÓ 1: La participació i jo	SESSIÓ 2: La participació al centre	SESSIÓ 3: La participació a l'entorn	SESSIÓ 4: Participem!
CONTINGUTS			
El concepte de la participació	Organització estudiantil dins del centre	La incidència de la participació a la societat	Disseny d'un projecte a partir d'un interès comú
Els beneficis de la participació	Aptituds i aptituds durant una assemblea. Facilitats i dificultats de l'assemblearisme	Anàlisi de la realitat i propostes de transformació	Organització dels equips
La força del grup	Aptituds i dificultats de la representativitat	La importància del consens	La planificació com a eina de treball
La complexitat organitzativa	Coneixement del Consell Escolar	Les associacions com a escola de la participació i eina de canvi	Avaluació de projectes
DINÀMIQUES			
Presentació i introducció	Presentació de la sessió	Baròmetre	Planifiquem el Dia D!
Coneixement del grup	Joc de Rol - Simulació del Consell Escolar:	La piràmide del canvi	
L'ampolla al mig	- L'assemblea d'estudiants		
Ordenar-se en cadires	- El Consell Escolar de Centre	Associar-se té sentit!	
Valoració de la sessió	Valoració de la sessió	Valoració final del projecte ²	Valoració final del projecte

2 Només en el cas dels centres que desenvolupen el VCP en tres sessions.

SESSIÓ I: La participació i jo

Presentació i introducció

Temps: 5 minuts

Objectius:

- Facilitar la coneixença entre l'equip de dinamització i l'alumnat.
- Contextualitzar l'alumnat i proporcionar una visió global del projecte.

Desenvolupament

L'equip de dinamització es presenta i explica de quines entitats provenen.

Es contextualitza el projecte i s'explica en què consistiran les sessions que es duran a terme.

- **A nivell de continguts:** Es profunditzarà en entendre què és la participació, què ens aporta i de quina manera es poden beneficiar. A la participació s'aprèn participant.
- **A nivell de metodologia:** S'utilitzaran jocs i dinàmiques, ja que és la manera de posar en pràctica la participació i aprendre des de la pròpia experiència.

ALERTA! És important ressaltar que aquestes sessions seran espais lliures de violències i opressions. Cal ressaltar que al tractar-se de dinàmiques experiencials caldrà anar amb molt de compte i assegurar que tothom s'està sentint còmode. L'equip de dinamització vetllarà perquè sigui un espai de seguretat, però és imprescindible que tot el grup hi col·labori i rebutgi violències.

Les sessions que es realitzaran aportaran eines i aprenentatges que podran ser d'utilitat per l'alumnat un cop el projecte s'acabi. Apareixeran propostes de canvi que posteriorment al projecte l'alumnat, si ho desitja, podrà posar en pràctica.

Recordar que tota la informació relacionada amb el projecte la podran trobar a www.sortimdelaula.cat.

Estratègies i consells:

És important que mostreu proximitat si bé també cal marcar uns límits i acordar de quina manera es desenvoluparan les sessions i com participarem, si aixecarem la mà o s'intervé respectant la resta...

Coneixement del grup

Temps: 10 min

Objectius:

- Conèixer el perfil i interessos de l'alumnat.
- Detectar la dinàmica associativa-participativa del grup.

Desenvolupament

Cada alumne es presenta i nombra una activitat en la que participi (dins o fora de l'institut).

Estratègies i consells:

És important que abans de començar la dinàmica l'equip de dinamització faci algun exemple perquè ho entenguin.

Ampolla al mig

Temps: 15 minuts

Objectiu:

- Promoure la cooperació com a mètode per aconseguir un objectiu comú.
- Descobrir alguns dels avantatges de cooperar en grup.
- Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva.

Desenvolupament

Es divideix la classe en grups de cinc o sis persones.

A una distància aproximada de 2 metres de cada grup, es situa una ampolla i es dibuixa o assenjala una línia recta a on estigui situat el grup. L'objectiu és que cada grup aconseguixi agafar l'objecte sense que ningú toqui al terra un cop traspasada la línia.

Hi ha més d'una solució, però la més comuna és que el grup faci una cadena entre totes les persones del grup, la última del qual es col·loqui sobre la línia. La idea és que formin una forma de ventall fins que la persona de l'extrem aconseguixi arribar a l'objecte, col·locant-se paral·lelament i a un pam del terra, però sense arribar a tocar-lo.

Reflexió:

El més rellevant és haver pogut assolir un objectiu que de forma individual seria impossible.

És interessant veure com han arribat a la solució, quines propostes hi ha hagut, com s'ha pres la decisió...

Cal constatar si durant aquesta activitat s'ha generat complicitat amb la resta de companys/es del grup a fi de remarcar la importància que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu.

Materials:

Un objecte per cada grup (poden ser objectes que estiguin ja a l'aula).

Estratègies i consells:

És convenient que us repartiu el control dels grups entre les persones de l'equip de dinamització. Cal fomentar que hi hagi debat a cada grup per tal de decidir com duen a terme aquesta la missió encomanada. Deixeu que ho intentin i s'equivoquin les vegades que cregueu oportunes i si arriba el cas, doneu-los la solució.

Ordenar-se en cadires

Temps: 15 min

Objectiu:

- Cooperar amb el grup a fi d'assolir un objectiu comú.
- Copsar que les dificultats que les formes de transmetre els missatges generen dificultats a l'hora de cooperar.
- Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva.

Desenvolupament

Es creen dos grups i dos cercles de cadires. Es demana a l'alumnat de cada grup que pugui sobre el seu cercle de cadires.

Un cop tothom està col·locat, l'equip de dinamització dóna certes consignes en base a les quals l'alumnat s'haurà d'ordenar sense tocar el terra. Cal esperar a donar la següent consigna a que el grup hagi completat la primera. A més a més, no s'indica quin és el punt d'inici i final, ha de ser el propi alumnat qui s'organitzi. Les consignes per ordenar-se són:

- Per ordre alfabètic del seu nom.
- Per ordre alfabètic del nom del teu animal preferit.
  - Sense parlar ni moure la boca.
- Segons un indret a on els agradaria anar.
  - El criteri ha de ser escollit per l'alumnat.
  - Només poden parlar amb les dues persones que tinguin al seu voltant.

Reflexió:

Aquesta activitat a diferència de la de l'ampolla al mig (veure pàgina anterior), s'enfoca més al treball de la complexitat a nivell organitzatiu:

- Decidir en quina direcció, de quina manera i en quin ordre s'aniran col·locant per acabar correctament ordenats/des. De quina manera s'ha decidit? S'ha consensuat ràpidament? Qui i com ha pres aquesta decisió? La resta de persones hi han estat d'acord? Perquè?
- Quina de les rondes els ha estat més complicada de realitzar? Perquè?
- Allò més lògic seria que la ronda en què només podien parlar amb les persones del costat fos la més complicada...
  - Què creieu que ha influït més, la dificultat que alguna persona liderés el tema o bé la dificultat de posar en comú una decisió?
  - Hauríeu anat molt més ràpid si haguéssiu pogut decidir el criteri de forma conjunta?
  - Perquè us ha costat menys que quan no heu pogut parlar? Existia algun tipus de codi? Perquè ha funcionat aquest codi improvisat?

D'altra banda, també és important constatar si durant aquesta activitat també s'ha generat complicitat amb la resta de persones del grup a fi de remarcar la importància de les relacions personals que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu.

Materials:

Cadires (si es permet, cal demanar permís).

Estratègies i consells:

Cal preguntar al professorat si es poden fer ús de les cadires. Si no és possible, és pot fer igualment però dempeus al terra.

Que cada un dels membres de l'equip de dinamització controli que cada grup està seguint les regles en cada una de les diferents rondes.

Si ho preferiu, també podeu fer un sol grup i que competeixin contra-rellotge .

Valoració de la sessió

Temps: 15 min

Objectius:

- Ordenar i clarificar els conceptes treballats durant la primera sessió.

Desenvolupament:

Aquesta dinàmica es pot fer oral o per escrit, depenent de l'estat en que es trobi el grup.

Consisteix en fer un seguit de preguntes a l'alumnat per tal que extreguin les seves pròpies conclusions, a la vegada que aprofitem per ordenar els conceptes treballats.

Reflexió:

Els espais reflexius depenen molt del grup, a vegades és un grup amb moltes coses a dir i a vegades és un grup menys participatiu. De totes maneres, és important que l'espai de reflexió no es vegi privat de temps. Si es detecta que el grup té moltes idees a aportar, caldrà deixar més marge de temps per fer la reflexió.

Cal tenir present que en tots els grups hi ha persones que s'aventuren a parlar més i d'altres que se senten més còmodes passant desapercebudes. Així i tot, és important assegurar que tothom té espai per participar i que se sent amb seguretat per fer-ho. Per tant, cal regular quines persones de l'alumnat ocupen més temps de paraula per tal que deixin espai a participar altres persones.

UN TRUC!

Com regular la participació entre persones que parlen molt i persones que no parlen gens?

Una opció és demanar a totes les persones del grup que abans de parlar comptin fins a 3 lentament i mentalment. D'aquesta manera es generen uns mini-silencis que permeten que les persones menys aventurades disposin de més espai per parlar!

A més a més, aquesta tècnica obliga a que totes aquelles persones que ben ràpidament volen compartir els seus pensaments parin un moment. Això també facilita que reflexionin una mica més sobre allò que volen compartir i valorin si és realment rellevant per compartir.

Alerta! És important que l'alumnat sàpiga per què s'aplica aquest truc, ja que si l'alumnat n'està al cas pot ajudar a millorar encara més el funcionament i la dinàmica del grup. L'alumnat és aliat!

SESSIÓ 2: La participació al centre

En aquesta sessió s'afegeix a l'equip de dinamització la persona que prové del moviment estudiantil. Aquesta dinàmica requereix de dos espais.

Presentació de la sessió	
	Temps: 5 minuts
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Introduir a la persona que s'incorpora a l'equip de dinamització. • Contextualitzar l'alumnat sobre la temàtica de la sessió: associacionisme estudiantil.
Desenvolupament	<p>En aquesta sessió s'afegeix una persona a l'equip de dinamització provinent del moviment estudiantils. Cal que aquesta persona disposi d'un curt espai de temps per presentar-se i explicar l'entitat a on milita. És important destacar que existeixen altres entitats i sindicats estudiantils que també col·laboren d'aquest projecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC) • Associació d'Estudiants Progressistes (AEP) • Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC) <p>També cal explicar a l'alumnat que la raó per la qual en aquesta sessió s'afegeix una persona militant del moviment estudiantil és perquè aquesta sessió es centra en la participació en el centre d'estudis.</p>

Joc de Rol: Simulació del Consell Escolar	
	Temps: 55 minuts
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Donar a conèixer les associacions d'estudiants i altres recursos per vehicular la participació estudiantil. • Reflexionar sobre les virtuts i les mancances de l'actual sistema de participació del centre. • Adquirir competències assembleàries amb el grup a través de l'experiència.
Desenvolupament (5 min)	<p>S'explica que tota la sessió consta d'una sola dinàmica que té dues parts.</p> <p>Abans de començar cal fer dos grups: un d'ells es quedarà al lloc on estigueu (ja sigui l'aula o alguna altra zona) i l'altre s'haurà de desplaçar a un altre espai (prèviament assignat pel professorat). És important que cap grup es quedi sol, cadascuna de les persones dinamitzadores es pot quedar amb un grup i la persona de especialitzada en moviments estudiantils ha d'anar donant suport a ambdós a la vegada que dirigint la dinàmica. És important mirar de crear els dos grups de manera aleatòria, per tal que l'alumnat no crei un grup massa cohesionat i que sigui difícil de gestionar.</p>

COM DIVIDIR EL GRUP?

Hi ha mil maneres de fer grups i si es disposa de temps i es té una bona idea, es pot fer servir qualsevol joc o dinàmica.

Així i tot, una via fàcil i ràpida és demanar a l'alumnat que, segons l'ordre en el que es trobi (ja sigui assegut en pupitres com si estan en rotllana), es vagin enumerant persona per persona amb els números 1 i 2 (Ex. 1, 2, 1, 2, 1, 2...).

Un cop els dos grups estan dividits i en l'espai assignat, se'ls hi explica el següent pas:

PART 1 - Assemblea d'Estudiants (20 min)

1. S'explica que a partir d'ara cada grup simbolitza una assemblea d'estudiants. Cal explicar el **funcionament d'una assemblea**, ja que potser no n'han fet mai cap. Depèn de com sigui el grup es pot deixar que sigui l'alumnat qui proposi les regles d'una assemblea o explicar-les vosaltres.

QUÈ CAL TENIR EN COMPTE EN UNA ASSEMBLEA?

Totes les aportacions són igual d'importantes: Cadascú sap més d'unes coses o d'altres i tothom ha tingut experiències diferents, per tant, totes són igual de vàlides.

Tothom té dret a parlar i a no rebre interrupcions: Les assemblees requereixen d'una **figura de moderació** per evitar les interrupcions. És important que les persones que participen de l'assemblea demanin torn de paraula i s'esperin al seu torn. A vegades és difícil, ja que potser una altra persona fa referència a algun aspecte que té a veure amb una altra persona i aquesta vol respondre. És la persona moderadora la que ha de gestionar aquestes situacions i decidir si es vol donar el dret a rèplica (que la persona referenciada disposi d'un torn de paraula immediatament després) o bé hagi de demanar torn i esperar-se. Cal respectar les decisions de la figura de moderació ja que serà la persona imparcial que vetllarà pel bon funcionament de l'assemblea.

El respecte és la manera en com ens hem de relacionar. Si algú falta al respecte, tota l'assemblea és responsable de donar una resposta perquè aquesta actitud pari, ja que es parteix de la idea que *si no fas res per aturar-ho, ets part del problema*. El benestar de totes les persones es responsabilitat col·lectiva.

Permetre espai per a que tothom parli. Sovint hi ha persones que es senten més empoderades per parlar en públic que altres, però això no vol dir que aquestes no tinguin res a dir. Es pot recordar la tècnica d'esperar 3 segons per començar a parlar (explicada anteriorment).

També cal designar qui realitzarà la moderació de l'assemblea. Pot ser la pròpia assemblea qui decideixi qui farà la moderació, tot i que si es tracta d'un grup difícil de gestionar l'equip de dinamització pot optar perquè una persona de l'equip faci de figura de moderació.

Les tasques de la figura de moderació són:

- **Agafar els torns de paraula:** Qui vulgui parlar ha d'alçar la mà per demanar torn. La persona que modera l'assemblea ha d'estar alerta de recollir tots els noms escrivint-los en un full, a poder ser segons l'ordre en que han anat sol·licitant el torn.
- **Donar els torns de paraula:** Anar avisant segons l'ordre de la llista amb els noms a qui li toca parlar. És possible que en alguna ocasió algú comenti que havia demanat el torn abans que una altra persona i es molesti. Cal explicar al grup que moderar una assemblea no és fàcil i cal que tothom tingui una mica de paciència.
- **Gestionar el dret a rèplica:** A vegades una persona pot fer referència directa a allò que ha dit

una persona anteriorment, o bé pot nomenar a algú en concret, etc. En algunes ocasions, ja que no sempre és així, es pot considerar que la persona que rep la referència ha de poder respondre de manera immediata. Això implica saltar-se els torns de paraula, per això cal que la figura de moderació expliqui que dóna el dret a rèplica (i no anomenar-ho torn de paraula). Així i tot, també és important saber tallar el dret a rèplica, ja que es pot convertir en una conversa de dues persones que cal evitar.

COM SABER QUAN DONAR UN DRET A RÈPLICA?

Amb sentit comú! Sí, sovint el sentit comú és el menys comú dels sentits, però és necessari que la persona que modera l'assemblea faci un exercici d'empatia:

- Si jo estigués en el seu lloc, em veuria amb la necessitat de respondre ara mateix o bé em podria esperar a demanar torn i que em toqués seguint l'ordre establert?

D'altra banda, també cal vetllar per la resta de l'assemblea:

- Les informacions que pot donar són rellevants per poder seguir amb l'assemblea? Hi ha alguna cosa que hagi de ser aclarida?

2. S'explica que les persones de l'assemblea s'han reunit amb l'**objectiu de fer una proposta de canvi que millori l'institut**. Per fer-ho, poden demanar el torn de paraula per anar dient propostes i que l'equip de dinamització, o alguna persona voluntària, les vagi anotant. Quan hagin acabat, **l'assemblea ha de triar una proposta**. S'explica que per fer la tria s'ha de buscar el **consens**.

El **consens** és un mètode pel qual un grup acorda una decisió de manera unànime. Això no vol dir que totes les persones que integren el grup hi estiguin al 100% d'acord, però sí que significa que totes les persones hi han donat consentiment i consideren que, davant de les circumstàncies i de la posició de la resta de persones del grup, és la decisió més adequada.

Si no s'aconsegueix el consens, i com a última opció si el temps se'ns tira a sobre, es pot recórrer a una votació per **majoria simple**: més vots a favor que en contra.

El consens es considera la millor opció per a prendre decisions, ja que assegura que tothom està a favor d'allò acordat. En canvi, quan es recorre a una votació sempre hi haurà un grup de gent que estarà en desacord d'allò decidit i que, tot i que hauran d'acatar el resultat, probablement no s'hi sentiran representades.

Cal que l'equip de dinamització recopili totes les propostes fetes i les guardi.

3. Un cop s'han fet les propostes, s'explica a l'assemblea que es necessita a dues persones voluntàries que facin de representants. Han de simular ser persones que han estat escollides com a conselleres escolars representants de l'alumnat. Cal que vagin a l'altre grup a presentar i defensar la proposta, per tant, hi haurà un intercanvi, ja que cada grup enviarà a dues persones representants però també rebrà a dues persones de l'altre grup.

A on van les persones representants? Doncs, tot i que van a buscar l'altre grup, quan arribin no es trobaran amb una assemblea, sinó que es trobaran amb una reunió del Consell Escolar on cadascuna de les persones d'aquell grup tindrà un rol concret a interpretar. Cal avisar a les representants, ja que

s'han de preparar per defensar la proposta de la seva assemblea!

Com es transforma l'assemblea d'estudiants en una reunió del Consell Escolar? Mentre les persones representants canvien de grup, l'equip de dinamització reparteix els rols de la reunió del Consell Escolar entre les persones de cada grup. *[Els rols es troben definits a l'annex 1, però és la persona de la borsa de dinamització d'estudiantils la que disposa de les targetes per repartir].*

PART 2 - Simulació del Consell Escolar (20 min)

Quan arriben les representants de l'altra assemblea es fa una roda de presentació on es diu quin rol interpreta cadascú. **ALERTA!** No s'han d'explicar les actituds! Només cal dir si es simula a una persona del professorat, a una de l'àmbit familiar, etc.

Es dur a terme la simulació, tenint en compte que no es necessari aconseguir que la proposta s'aprovi, ja que a cada assemblea passaran situacions diferents.

Evidentment, es tracta de que les persones representants de l'alumnat hagin de defensar la proposta escollida per l'assemblea que estan representant. La resta de membres del Consell Escolar han de respondre segons les consignes que indica en la definició del seu sol.

Un cop acaba la simulació, tothom torna a l'aula per a fer la reflexió de manera conjunta.

Reflexió (10min)

Dinàmica de la cadira calenta: S'explica que ara es valorarà què ha passat mitjançant una dinàmica. S'explica el seu funcionament:

- L'equip de dinamització situa una cadira al centre i s'hi puja dempeus (si el professorat ho permet).
- L'equip de dinamització anirà dient frases afirmatives. Si les participants hi estan molt d'acord amb el que ha dit, s'aproparan molt a la cadira. Si estan molt en contra, s'allunyan molt de la cadira. Si no ho tenen massa clar, es poden quedar ni molt a prop ni molt lluny. És com un baròmetre en forma de diana. La persona dinamitzadora donarà el torn a paraula a qui vulgui explicar perquè s'ha situat al lloc on estigui després de cada afirmació.
  - Tenim assignades persones que fan de delegades de classe.
  - Les persones delegades es troben i coordinen amb delegades d'altres classes.
  - Conec a les representants de l'alumnat al Consell Escolar.
  - Les persones delegades es coordinen amb les persones conselleres.
  - Les vostres propostes sempre arriben i s'escolten al Consell Escolar.
  - Tenim assemblea d'estudiants.
  - Crec que és important i necessari tenir una assemblea d'estudiants.
  - Tinc interès en organitzar-me més i millor amb les meves companyes i companys per promoure propostes.

L'equip de dinamització pregunta si alguna de les participants vol compartir alguna reflexió amb el grup després de cada pregunta. Quan hi hagi persones situades als extrems (molt a prop o molt lluny) se'ls hi pot preguntar que per què estan allà -només si ho volen compartir, no s'ha de forçar a ningú-.

Materials

Els rols

Papers per escriure les propostes de cada assemblea d'estudiants

Retoladors per escriure les propostes

Estratègies i consells

Es important aprofitar la simulació de l'assemblea per donar pistes sobre com gestionar un grup: moderació dels torns de paraula, responsabilitat compartida per mantenir el respecte cap a tothom, presa de decisions, etc.

Cal tenir molt en comte que el joc de rol pot facilitar que algunes persones bloquegin la dinàmica, ja que poden usar l'actitud que ve donada pel rol per no permetre avançar al grup. Si això passa, és interessant fer constatar que també ens podem trobar amb aquesta realitat a la vida real. De totes maneres, cal vigilar i potser gestionar aquesta situació per a poder seguir amb la dinàmica.

Valoració de la sessió

Temps: 15 min

Objectius:

- Ordenar i clarificar els conceptes treballats durant la primera sessió.

Desenvolupament:

Aprofitant la dinàmica anterior, se li pot donar continuïtat per valorar quins han estat els aprenentatges de la sessió i si ha funcionat bé. És important haver observat com ha estat el procés del grup: si ha estat capaç d'arribar a un consens, si han aconseguit aprovar la proposta durant la simulació del Consell Escolar, etc. però sobretot centrant-se en les actituds que han tingut les alumnes. Tot partint d'aquí, l'equip de dinamització pot fer certes afirmacions, com ara:

- Crec que aquesta sessió m'ha aportat nous coneixements.
- He entès la funció de les assemblees d'estudiants i dels Consells Escolars.
- Tinc interès en crear una assemblea d'estudiants.
- M'he sentit còmode en tot moment.
- Etc.

ALERTA!

Si es fan preguntes sobre com s'han sentit, cal anar amb cura! És possible que algú no s'hagi acabat de sentir bé durant la sessió, ja sigui per la dinàmica del grup, perquè no li ha interessat, etc. És important que l'alumnat tingui la oportunitat per comunicar-ho, però **NO S'HA DE FORÇAR A NINGÚ A PARLAR**. Si alguna persona es situa en una posició que implica que no s'ha sentit còmode, se li pot preguntar si ho vol compartir, però no s'ha de pressionar. D'altra banda, si s'observa que la persona evita el contacte visual o fa el possible perquè no se li pregunti, no cal fer-ho. En tot cas, es pot buscar un moment a part per parlar amb aquella persona i oferir la nostra escolta.

És important acabar la sessió agraint a la persona especialista en moviments estudiantils que hagi acompanyat la sessió i explicant a l'alumnat que ja no vindrà més.

SESSIÓ 3: La participació en l'entorn

Baròmetre

Temps: 20 min

Objectius

- Comprendre la importància de la participació en les societats democràtiques.
- Descobrir un ampli ventall de formes de participació.
- Entendre l'associacionisme com a escola de ciutadania.
- Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens.
- Descobrir el teixit associatiu del territori.

Desenvolupament

L'equip de dinamització demana a l'alumnat que s'imagini una línia recta que travessi l'espai on es troba i que es situïn en fila índia a sobre la línia. Un cop l'alumnat estigui situat, s'explica que l'equip de dinamització anirà fent unes afirmacions i cada persona de l'alumnat s'haurà de situar en l'espai segons la seva opinió. S'indica que l'extrem més allunyat que els quedi a la seva dreta implica «estic completament d'acord» i l'extrem de l'esquerra «estic completament d'acord». Tot el que queda entremig implicarà el mateix en proporció, és a dir, com més a la dreta es situïn més d'acord estaran i viceversa. Es demana, també, que evitin tenir una posició neutral i quedar-se al centre.

A mesura que es vagin fent les afirmacions i l'alumnat es vagi situant, cal preguntar-los per què s'han situat en aquella posició. No cal profunditzar-hi molt, però si es genera algun debat deixar que flueixi. És preferible que el grup disposi de temps per aprofundir en aquella qüestió que generi més interès que fer totes les afirmacions que es proposen, ja que potser no són tan interessants pel grup.

Les afirmacions que diu l'equip de dinamització poden ser adaptades al grup segons el criteri del propi equip:

- Actualment vivim en una democràcia.
- Les lleis actuals són un reflex dels interessos de la majoria de la societat.
- La millor manera d'incidir en la societat és participant de les eleccions.
- Les lleis actuals s'ajustarien millor als interessos de la majoria si tothom participés més de les eleccions.
- Les accions de la PAH no tenen cap tipus d'incidència política.
- Les associacions juvenils no tenen gaire incidència política.

És interessant preguntar si participen d'algun tipus d'entitat i aleshores adaptar preguntes a la seva realitat. Per exemple:

- Formar part d'un agrupament escolta o d'un esplai no beneficia gens la democràcia.
- Les mobilitzacions dels sindicats d'estudiants serveixen per revocar lleis educatives.
- No posicionar-se també és prendre una posició.

Reflexió

La participació és un concepte molt ampli. El pot posar en pràctica cadascú en el seu medi més immediat de formes molt diverses.

La participació és un element clau per la democràcia però no només es mesura la democràcia per la participació en les eleccions. Cal que existeixi una ciutadania activa i compromesa que exerceixi control de les institucions. Les associacions, també les juvenils, són escoles de ciutadania perquè serveixen per

adquirir aquestes actituds i aptituds compromeses amb l'entorn. D'associacions n'hi ha de molts tipus i no cal que tinguin incidència directa amb algun tipus de mobilització de caire polític per poder servir d'aprenentatge per l'adquisició de valors que faciliten la vida en societat.

Estratègies i consells

El paper de l'equip de dinamització és cabdal a l'hora de que funcionin aquest tipus de dinàmiques, cal incentivar en tot moment la participació dels alumnes i a la vegada hem d'estar pendents de reconduir les situacions cap a les reflexions que volem realitzar.

La dinàmica es pot adaptar segons les necessitats del grup:

- Tapar els ulls a l'alumnat per evitar que tothom es posicioni seguint els passos, i per tant l'opinió, de les persones que tinguin un rol de líder en el grup.
- Si el grup és molt mogut o l'espai no permet desenvolupar la dinàmica amb normalitat, es pot fer servir de termòmetre la sabata (o qualsevol altre objecte que no sigui contundent). Cada persona ha de situar el seu objecte més a prop o més lluny en funció del grau d'acord o desacord amb l'afirmació proposada.
- També es pot fer en cercle; com més al centre més d'acord.

La piràmide del canvi

Temps: 20 min

Objectius

- Concebre l'entorn immediat com a espai per la millora.
- Descobrir necessitats del barri/districte.
- Elaborar propostes de millora constructives.
- Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens.

Desenvolupament

1. Cal connectar el que es demanarà a continuació amb la dinàmica anterior, ja que tot i que s'han fet preguntes molt generals de la societat, tot el que s'hagi dit també afecta en el territori més pròxim. La idea es que ara se centrin en aquest territori més proper, però sense oblidar el que s'ha comentat anteriorment. «Pensa globalment i actua localment!»

2. Es demana que cadascú, individualment, pensi en una alguna cosa que falti al barri, que no agradi del que hi veiem o hi trobem, i també, en una cosa que li agradaria fer durant els seu temps lliure. Les idees poden anar des de sensacions fins a coses que es puguin tocar. Cadascú anota en un tros de paper allò que hagi pensat, però en format proposta: allò que li agradaria.

3. Un cop tothom ho ha escrit, es demana que es generin grups de 3 persones i que cadascú explica la seva proposta. De les tres propostes n'han d'escollir una, cal que es posin d'acord i escullin la més prioritària d'entre les idees que han sorgit. Aleshores, cada grup de tres s'ajunta amb un altre grup de tres i de les dues propostes que hi ha sobre la taula, només en poden escollir una. Es donen 5 minuts per ronda per fer la selecció de la proposta.

4. Es retorna al gran grup i s'escriuen les propostes a la pissarra o en un paper d'embalar. El títol es pot complementar amb un resum molt breu del contingut de la proposta. *Cal deixar un espai al costat, ja que a la següent dinàmica també s'ha d'escriure una llista d'idees al costat de les propostes].*

Reflexió

Aquesta reflexió dona continuïtat directe al punt en que acaba abans la dinàmica.

Un cop s'han presentat totes les propostes al grup-classe, cal que l'equip de dinamització demani a l'alumnat si creuen que poden tirar endavant les propostes o si seria necessari que demanessin ajuda a algun col·lectiu o organització. Encara que l'alumnat consideri que ho podria tirar endavant sense ajuda externa, és interessant preguntar-los-hi si creuen que hi ha algun col·lectiu que ja ho promogui.

Aquesta reflexió dóna pas a la següent dinàmica.

Material

Paper perquè l'alumnat escrigui les propostes.

Bolígrafs.

Paper gran o pissarra per escriure les propostes.

Associar-se té sentit

Temps: 15 min

Desenvolupament

1. Es necessari que totes les propostes que ha fet l'alumnat a l'anterior dinàmica estigui ben a la vista, ja que ara se'ls demana que anomenin aquelles entitats, col·lectius o organitzacions que coneguin (o que creuen que podrien existir) que estiguin treballant en promoure idees similars a les seves propostes. Poden ser col·lectius reals o bé tipus d'entitats, ja siguin o no del territori. A mesura que l'alumnat va anomenant entitats, l'equip de dinamització ho va anotant en un altre espai del paper d'embalar o de la pissarra (al costat del llistat de propostes).

2. Una vegada hi ha un llistat, es demana a l'alumnat quines entitats o col·lectius esmenats es situen o actuen en el seu districte. Es probable que anomenin a alguns, però també és probable que no anomenin a cap. En aquest cas, cal preguntar-los-hi quins són aquells col·lectius o organitzacions i entitats que creuen que hi ha en el seu barri o districte.

3. En aquest punt, l'equip de dinamització ha d'explicar que hi ha diferents tipus d'entitats i demanar a l'alumnat si pot posar algun exemple (si és del territori millor). En cas que l'alumnat no conegui exemples, l'equip de dinamització en pot dir algun.

- **Entitats educatives:** ofereixen la possibilitat de participar en les activitats de dissabtes, excursions de cap de setmana i colònies o campaments. Exemple: esplais i caus.
- **Entitats estudiantils:** organitzacions o sindicats que incideixen en la millora dels centres educatius i defensen els drets dels estudiants. Exemple: la entitat estudiantil de la persona que va acompanyar durant la segona sessió (AJEC, AEP o SEPC).
- **Entitats socials:** persegueixen la igualtat de les persones. Lluiten contra les discriminacions per raons com ara l'origen, l'orientació sexual, la pobresa, el gènere...
- **Entitats sindicals:** treballen pel foment de l'ocupació jove de qualitat.
- **Plataformes territorials:** coordinen les entitats juvenils als districtes de la ciutat. *[Cal anomenar aquella que sigui pròpia del territori del centre, si s'escau].*
- **Entitats culturals:** realitzen projectes d'àmbit cultural o artístic.
- **Entitats internacionals o d'intercanvi:** desenvolupen camps de treball, projectes de cooperació o intercanvis entre joves d'orígens diversos.
- **Casals de Joves:** Espai d'oci per els i les joves. En aquests espais s'hi realitzen activitats obertes per a joves, aquestes s'escullen i es planifiquen segons el que decideixin les pròpies persones joves del casal. *[Cal anomenar aquell que es trobi pròxim al centre].*

- **Organitzacions polítiques i assemblees de joves:** vehiculen les opcions polítiques de l'àmbit juvenil.

Reflexió

Sovint hi ha aspectes de la societat que no ens agraden, ja sigui a nivells més amplis, com el sistema electoral de l'estat on es resideix, o bé a nivells més pròxims i concrets, com ara la manca d'espais joves al barri. Sigui el que sigui, en gairebé tots els aspectes ja hi ha col·lectius o organitzacions treballant en la defensa i promoció d'aquestes idees. Per tant, és important que l'alumnat conegui aquestes iniciatives per tal que es pugui vincular en cas que siguin del seu propi interès.

Si la tercera és la darrera de les sessions...

Tancament del Projecte VCP*

Temps: 5 min

Objectius

- Oferir un tancament coherent del projecte.
- Englobar el treball fet fins el moment i considerar-lo una llavor pel naixement de projectes.

Desenvolupament

Es recuperen les pluges d'idees desenvolupades i es penjen a la pissarra o es posen visibles perquè tothom pugui adonar-se de quantes coses s'han arribat a dir al voltant de la participació; ja sigui des de l'òptica de la contribució a l'entorn o des de l'òptica de la satisfacció de necessitats personals o inquietuds individuals.

Cal presentar aquestes pluges d'idees com un punt de partida de cara al naixement de nous projectes o a la canalització d'inquietuds personals.

Material:

La pluja d'idees de la segona sessió (dinàmica de les assemblees i el telèfon).

La pluja d'idees d'aquesta tercera sessió (dinàmica de les propostes de millora de l'entorn).

Valoració del Projecte VCP*

Temps: 15 min

Objectius

- Recollir les opinions de les persones participants del projecte.
- Millorar aspectes del projecte i les sessions.

Desenvolupament

L'equip de dinamització indica que cada cantonada de l'espai on es trobin serà un número de l'1 al 4. Cal que quedi ben clar quina cantonada és cada número. Aleshores, s'explica que es faran una sèrie d'afirmacions i que, després de cada pregunta, l'alumnat s'ha de situar en una cantonada segons el grau de satisfacció, on l'1 implica un nivell de satisfacció molt baix i el 4 «un nivell de satisfacció molt alt».

És molt important que una persona de l'equip de dinamització s'encarregui de dinamitzar la dinàmica i l'altra d'anotar, després de cada afirmació, a quin número s'han agrupat més persones. Cal que quedi anotat, ja que s'haurà d'avocar aquesta informació en el formulari de valoració que ha d'emplenar l'equip de dinamització al finalitzar la línia.

Les afirmacions són:

- Els continguts treballats m'han interessat.
- El projecte m'ha generat interès en participar o crear una associació d'estudiants.
- El projecte m'ha generat interès per participar d'alguna organització del meu territori.
- M'ha agradat la primera sessió.
- M'ha agradat la segona sessió.
- M'ha agradat la tercera sessió.

Reflexió

Si es disposa de temps, es pot permetre que l'alumnat faci comentaris al respecte.

Estratègies o consells:

En cas que com a equip de dinamització vulgui abocar més informació al respecte o bé fer comentaris perquè les respostes de l'alumnat ho requereixin, es disposa d'un apartat específic en el formulari de valoració de l'equip de dinamització.

*L'estona de dedicació a cada una de les activitats depèn de si el centre ha escollit fer quatre o tres sessions. Si fan tres sessions, el temps de cada dinàmica s'escurça perquè també cal afegir les activitats de *Tancament del Projecte VCP* i *Valoració del Projecte VCP* (veure a continuació).

A ON TROBAR MÉS INFORMACIÓ?

És important explicar a l'alumnat que trobaran tota la informació del projecte al web del projecte! No només trobaran la descripció de les sessions que han fet, sinó que trobaran recursos i fitxes que els poden ser molt útils per aprendre organitzar-se!

sortimdelaula.cat

SESSIÓ 4: Participem!

Planifiquem el Dia D!

Temps: 40 min

Desenvolupament

1. S'explica que la sessió d'avui consistirà en una sola dinàmica en que s'explicarà una eina. Aquesta eina serveix principalment per planificar com es vol aconseguir un objectiu. Per exemple, si es vol aconseguir fer algun canvi al centre o al barri, caldrà seguir uns passos per aconseguir-ho i que no es quedi en una idea. Avui s'explicarà una manera d'assegurar que el treball per assolir els objectius es faci: el treball per projectes!

2. Es divideix a l'alumnat en 4 grups. Es pot tornar a fer servir la tècnica de que l'alumnat es vagi enumerant, però aquesta vegada de l'1 al 4. Un cop s'hagin creat els 4 grups, es demana que cada grup es situï en un lloc de l'espai i es fa l'explicació per a tot el grup.

Explicació: Es repartirà un «projecte» a realitzar per cada grup. Cada grup haurà de planificar com s'assolirà l'objectiu, però per fer-ho disposaran d'una guia de tres fases que l'equip de dinamització escriurà a la pissarra*:

- **FASE 1 – DISSENY:** Allò que cal fer abans que arribi el dia D
  - **OBJECTIUS:** Què volem fer el Dia D?
  - **JUSTIFICACIÓ:** Per què cal fer el Dia D?
  - **PLANIFICACIÓ:**
    - Què es necessita per aconseguir-ho? Materials, recursos humans, recursos econòmics, agents, institucions, entitats, etc.
    - Cronograma: Quan farem cada pas?
    - Repartiment de tasques: qui s'encarrega de fer cada pas?
- **FASE 2 – EXECUCIÓ:** Allò que es vol que passi el dia D
  - Què farem el Dia D?
- **FASE 3 – AVALUACIÓ:** Allò que s'ha aconseguit fer en el Dia D
  - El Dia D ha estat igual del que esperàvem?
  - Què ha funcionat? Per què ha funcionat?
  - Què no ha funcionat? Per què no ha funcionat?
  - Com ho faries si ho haguessis de tornar a planificar?

*No cal escriure-ho tot, també es poden donar consignes oralment. De totes maneres, mentre una persona de l'equip de dinamització dona la benvinguda al grup i explica la dinàmica l'altra pot anar escrivint per tal de no perdre temps.

3. Un cop tothom ho ha entès, l'equip de dinamització reparteix un projecte a desenvolupar a cada grup:

- **Organització d'una assemblea oberta a tot l'alumnat del centre** per decidir en què s'inverteixen 1.000€ que ha guanyat el teu centre en un concurs.
- **Organització d'un acte de presentació d'un hort urbà obert al barri** que heu muntat vosaltres.

- **Organització d'un cinefòrum feminista al vostre centre** i adreçat a tot l'alumnat i professorat.

4. Cada grup haurà d'escriure o dibuixar en un DIN-A3 les respostes a les preguntes anteriors per tal d'explicar com desenvoluparien el projecte. Se'ls deixa treballar uns 15 o 20 minuts (depenent de com sigui el grup-classe). És important que la dinamització vagi passejant entre els diferents grups per tal de veure com avancen i poder-los-hi donar un suport si és necessari.

5. Un cop han passat els 15 o 20 minuts, se'ls demana que facin una rotllana i, grup a grup, presenten el seu projecte a la resta de l'aula. La resta de l'alumnat pot fer preguntes o suggeriments (sempre constructius!).

Reflexió

És important que tant a l'explicació dels projectes de cada grup com al final de la dinàmica es reforci la idea que el que han fet és el disseny d'un projecte, el qual es tracta d'una eina per poder aconseguir els objectius establerts. A vegades l'objectiu pot ser preparar un esdeveniment, però a vegades pot ser «millorar la comunicació entre l'alumnat i el professorat», tot i així, sigui quin sigui l'objectiu que es vol assolir, es pot planificar d'igual manera.

Materials

Fulls DIN-A3

Retoladors i bolígrafs

Pissarra

Estratègies i consells

És força important que l'equip de dinamització vagi observant els diferents grups, ja que si algun d'ells s'estanca pot causar frustració. La dinamització no ha de respondre tots els enigmes que puguin tenir els diferents grups, però sí ajudar a resoldre'ls.

Tancament del Projecte VCP

Temps: 5 min

Objectius

- Oferir un tancament coherent del projecte.
- Englobar el treball fet fins el moment i considerar-lo una llavor pel naixement de projectes.

Desenvolupament

Es recuperen les pluges d'idees desenvolupades i es penjen a la pissarra o es posen visibles perquè tothom pugui adonar-se de quantes coses s'han arribat a dir al voltant de la participació; ja sigui des de l'òptica de la contribució a l'entorn o des de l'òptica de la satisfacció de necessitats personals o inquietuds individuals.

Cal presentar aquestes pluges d'idees com un punt de partida de cara al naixement de nous projectes o a la canalització d'inquietuds personals.

Material:

La pluja d'idees de la segona sessió (dinàmica de les assemblees i el telèfon).

La pluja d'idees d'aquesta tercera sessió (dinàmica de les propostes de millora de l'entorn).

Valoració del Projecte VCP

Temps: 15 min

Objectius

- Recollir les opinions de les persones participants del projecte.
- Millorar aspectes del projecte i les sessions.

Desenvolupament

L'equip de dinamització indica que cada cantonada de l'espai on es trobin serà un número de l'1 al 4. Cal que quedi ben clar quina cantonada és cada número. Aleshores, s'explica que es faran una sèrie d'afirmacions i que, després de cada pregunta, l'alumnat s'ha de situar en una cantonada segons el grau de satisfacció, on l'1 implica un nivell de satisfacció molt baix i el 4 «un nivell de satisfacció molt alt».

És molt important que una persona de l'equip de dinamització s'encarregui de dinamitzar la dinàmica i l'altra d'anotar, després de cada afirmació, a quin número s'han agrupat més persones. Cal que quedi anotat, ja que s'haurà d'avocar aquesta informació en el formulari de valoració que ha d'emplenar l'equip de dinamització al finalitzar la línia.

Les afirmacions són:

- Els continguts treballats m'han interessat.
- El projecte m'ha generat interès en participar o crear una associació d'estudiants.
- El projecte m'ha generat interès per participar d'alguna organització del meu territori.
- M'ha agradat la primera sessió.
- M'ha agradat la segona sessió.
- M'ha agradat la tercera sessió.

Reflexió

Si es disposa de temps, es pot permetre que l'alumnat faci comentaris al respecte.

Estratègies o consells:

En cas que com a equip de dinamització vulgui abocar més informació al respecte o bé fer comentaris perquè les respostes de l'alumnat ho requereixin, es disposa d'un apartat específic en el formulari de valoració de l'equip de dinamització.

A ON TROBAR MÉS INFORMACIÓ?

És important explicar a l'alumnat que trobaran tota la informació del projecte al web del projecte! No només trobaran la descripció de les sessions que han fet, sinó que trobaran recursos i fitxes que els poden ser molt útils per aprendre organitzar-se!

sortimdelaula.cat

ANNEX I: Rols de la Simulació del Consell Escolar

Director/a: Tal i com estan les coses, no estàs disposat/da a acceptar cap despesa econòmica, per mínima que sigui. Ara bé, t'agrada que l'alumnat faci activitats encaminades a dinamitzar la vida del centre.

Cap d'estudis: Ets una persona bastant autoritària i t'agrada que les coses es facin a la teva manera. Valores que hi hagi normes poc laxes per evitar situacions que puguin sortir de la normalitat. En general, no t'agrada que l'alumnat prengui la iniciativa.

Regidor/a o representant de l'Ajuntament: En general no ets massa partidari/a d'incidir en les decisions del centre a no ser que els temes que s'estiguin debatin siguin excessivament descabellats.

Professor/a 1: Després de diversos anys sense cobrar la paga extra de Nadal, per norma general, no veus massa bé qualsevol proposta que pugui generar algun tipus de despesa que pugui ser evitable.

Professor/a 2: Fa molts anys que participes en aquest espai i estàs cansat/da que sempre es facin les mateixes propostes i els debats siguin cíclics i repetits. En general ets més aviat negatiu/va i tens poca motivació per desgast...

Professor/a 3: Fa molts anys que participes en aquest espai i estàs cansat/da que sempre es facin les mateixes propostes i els debats siguin cíclics i repetits. En general ets més aviat negatiu/va i tens poca motivació per desgast...

Professor/a 4: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Professor/a 5: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Professor/a 6: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Famílies 1: És la primera vegada que participes d'un espai col·lectiu i et costa entendre com es funciona i com s'organitza. Has volgut entrar al Consell Escolar per controlar el funcionament del centre perquè a casa no us refieu de res...

Famílies 2: De jove formaves part d'una associació d'estudiants i t'agradaria molt que en el centre on estudien els i les teves filles, l'alumnat s'organitzés i prengués iniciativa. Tot el suport a les iniciatives de l'alumnat.

Famílies 3: De jove formaves part d'una associació d'estudiants i t'agradaria molt que en el centre on estudien els i les teves filles, l'alumnat s'organitzés i prengués iniciativa. Tot el suport a les iniciatives de l'alumnat.

Famílies 4: És la primera vegada que participes d'un espai col·lectiu i et costa entendre com es funciona i com s'organitza. Has volgut entrar al Consell Escolar per controlar el funcionament del centre perquè a casa no us refieu de res...

Representant del Personal d'Administració i Serveis: Durant aquest darrers anys, les mesures d'austeritat han fet empitjorar les vostres condicions laborals. En general, consideres que s'ha de donar suport a les propostes tan de l'alumnat com del professorat perquè al cap i a la fi, són els vostres principals aliats a l'hora de defensar també els vostres drets.

Representant del Personal d'Administració i Serveis: Durant aquest darrers anys, les mesures d'austeritat han fet empitjorar les vostres condicions laborals. En general, consideres que s'ha de donar suport a les propostes tan de l'alumnat com del professorat perquè al cap i a la fi, són els vostres principals aliats a l'hora de defensar també els vostres drets.

Secretari/a del Centre (amb veu però sense vot): Tot i que no tens vot, intentaràs incidir en la presa de decisions tot el que puguis. Bàsicament miraràs de frenar totes les propostes que impliquin una despesa econòmica i que no vagin encaminades a fomentar "l'excel·lència educativa".

En conveni amb:

Ajuntament de
Barcelona

